

Umráðandi ráðgerð stendur fyrri. A síðsta ráðgerðarfund, ið hildin var millum Farøya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening, (tað var 3. februar í ár, tá partarnir skiltust í ongari semju um kontraktina), var ein samtykt við gjord, og hon ljóðar so: „Farøya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening enedes om, at der i Slutningen af Oktober Maaned 1929 skulde optages Forhandling om Kontrakten, eventuelt paa et nyt Grundlag, og begge Foreninger skal til den Tid forsøge at formaa Færøernes Skipper- og Navigatorforening“ (Farøya skipara- og navigatorfelag), „til at deltage i Forhandlingerne om en saadan Kontrakt“.

Nú nærkast henda ásetta tíð, og tað kann vera torvur á, at felagsmenn, hvørjir í sínari sókn, fara at hugsa um henda spurning og halda fundir, har teir kunnu samtykkja, hvat teir í ár skulu senda inn til felagsstjórnina viðvíkjandi kontraktbroytingini.

Her skal fyrri fyrst einki vera sagt frammanundan um, hvat ið ventast kann burtur úr hesari umráðandi ráðgerð, ið nú stendur fyrri; men bert verða peikað á nakrar av teimum spurningum, ið hava fingið bæði felogini at gera omanfyri standandi samtykt:

I. Manningin storri part, tá skipið fiskar yvir vist mark.

Hesin spurningur hevur verið havdur til ráðgerðar nú á hvørjum ári í fleiri fylgjandi ár, uttan at nakað úrslit er komið burtur úr. Reiðarafelagið heldur fast við triðjungsbyti, so leingi Fiskimannafelagið heldur fast við, at reiðarin skal bera allan kostnaðin til útgerðina, t. v. s. fiskeriðskap, salt og mat, so tað er trúligt, at tað verður um hetta síðsta, stríðið kemur at standa, tá hesin spurningur kemur fyrri.

Tað kundi verið hugsandi, at tað, hesum viðvíkjandi, kundu verið tveir ella fleiri kontraktir, sum fiskimenn kundu haft frítt væl ímillum við pámyndingina.

II. Livraspurningurin.

Hóast hetta ikki júst er nakar hovudsspurningur, sum veidan nú verður drivin við smáum um trøngum skipum, so er hetta tó ein av teimum, sum fyrri hava ligið ár undan ári og verið atvold at longum og strongum orðadrátti; men úrslitið hevur verið einki.

Reiðarafelagið stendur í hesum eisini fast uppá triðjungsbyti, meðan fiskimenninir meina, at teir hava sonógvan frammi-hjáðmak av livrin, at teir væl kunnu eiga hana sum hon er. Í fyrstu skipini fóru at fáa motor, góðu fiskimenn sjálvkravdir alla livrina til skipið, vegna tess, at teir hildu seg hava so miklan vinning av motorinum, at livurin var tað verið; men nú, tá nærum all skipini hava motor, verður hann hildin fyrri at hoyra við til vanliga úrgerð. Úrslitið úr hesum klandri um livrina er ofta tað, at eingin ella bert lítil livur verður tikin til vara; men tá skipini verða storri og betur útgerð; má eitt skil koma á livraspurningin, tí hon hevur stórt vírið og er ein altovstórur partur av veiðuni at fara fyrri einki.

III. Frábyttisrætturin.

Frá fyrstu tíð, menn fóru at fiska við skipum her í Farøym, hevur hesin frábyttisrættur staðið í kontraktini; men, so sum tíðir liðu, vísti tað seg, at rætturin var meira á pappírnum enn í reynd og veru; mest vegna tess, at tað var torført at fáa selt frábyttan fisk hjá fiskimönnum, tí keypmenn vildu ikki ganga hvørjum øðrum ovnær við at keypa frábyttan fisk frá skipum, sum starvsbrøður áttu, og nakra felagsolu hava fiskimenn ikki fingið í lag enn. Frábyttisrættur varð tí einans nýttur, tá fiskimenn ikki tóru at lifra reiðaranum fiskin uppá hendur. Í seinru tíð, tá fiskimenn fóru at nýta frábyttisrættin meira, reyndu summir reiðarar at seta seg ímóti honum og í hvussu var sýta at byta frá í Íslandi. Um hetta kom tað semja í 1925, so at nú kann frábyting ikki hindrast, hvørki her ella í Íslandi; men nú er ein nýggjur spurningur komin upp í ár, og tað er um frábytingina undir Grønlandi. Har er jú heilt ómøguligt at selja fisk uppá land enn, og tá so reiðarin sendur skip yvir eftir fiski og býður ein pris, eru fiskimenn antin noyðdir at selja fyrri tað, sum boðið verður, ella goyma teirra part umboð. Hetta seinna vilja reiðarar sýta teimum, og tað kann eisini væl henda, at einki rúm er at goyma í, tá skipið fiskar nógv. Her eru tí enn flokkur at greiða viðvíkjandi frábyttisrættinum.

IV. Kontantur peningur við landingina.

Eisini hesin spurningur hevur verið frammi fleiri ferðir, uttan at finna nakran løysning. Eftir nýgaldandi kontrakt hevur reiðarin, tá ikki verður frábytt, stóran henstand við peninginum: til 30. sept. fyrri tað, sum landað verður fyrri Ólavsøku, og til 31. dechr. fyrri seinna partin. Hesin henstandur var av fyrstu tíð givin við tí fyrri eygu, at fiskurinn skuldi verða virkaður til klippfisk; men reiðarar halda nú fast við hann, eisini tá selt verður í saltfiski kontant, og geva ta til grund, at fiskimenn ofta fáa nógv forskot frá várunum, áður enn teir fara út.

At henda langa biðan eftir peninginum er ein av ársókum til tann skaðiliga kredit-handil, vit í Farøym liða illt undir, er ivaleyst, og eigur hon tí at verða stýtt so mikið sum tilber.

V. Matreglurnar.

Fiskimenn, serliga við sunnanfjarðar skipum, kera seg ofta um, at matreglurnar ikki verða hildnar, og at tær, sjálvt um teir verða hildnar, ikki eru tíðsvarandi longur. Tær eru eisini so gamlar, at tær ivaleyst trongja til broytingar.

VI. Skipara- og bestamanslönin.

Hesin spurningur er komin undan kavi í hesum síðsta árunum, og hann tykist at mennast sum árin liða. Bestamenninir halda, sum rætt er, at teirra lön er ov lítil samanborin við skiparalönina. Nú skulu teir jú eftir lögini hava nærum sama lerdóm sum skiparin og bera ábyrgd fyrri skipi, farmi og fólkum við skiparin, og teir meina tí, at lön teirra eigur at verða hægri enn hon er.

Spurningurin er, har hendaan hækkan av bestamanslönini skal vera tikin. Her eru 3 móguleikar:

- 1) at reiðarin letur hana av sínum parti.
- 2) at skiparin fær minni og bestimaðurin meir.
- 3) at manningin missur, tað bestimaðurin fær afturat.

Av hesum 3 er hin síðstnevndi tann órættvisasti, tí í reyndum fær manningin minst uppá seg. At fáa reiðarin at bera hetta útgjald, verður ivaleyst eitt hart hoyggj at draga.

Av fyrstu tíð var $\frac{1}{10}$ av veiðuni hildin at vera hóskaði at gjalda fyrri at bera ábyrgd av skipi, farmi og fólkum. Skiparin bar hessa ábyrgd og fekk henda part. Tá gjordi lógin einki krav til bestamannin; nú stillar lógin haraftirmót stórt krav til bestamannin, ábyrgdin er deild. Eigarlonin tá ikki eisini at vera deild?

Hetta eru nakrar ávísingar á teir spurningar, sum fyrri liggja. Nýgaldandi kontrakt er gomul, og henni torvar ivaleyst fleiri broytingar; men uttan at allir partar ganga saman í ráðgerð av góðum vilja, fæst neyvan nakað ílag til hitt betra og rættvisara.

Úr Farøym.

Tórshavn.

„Enstemmigt“.

Det har, som bekendt, vakt en Del Opsigt, saavel herhjemme som udenfor Færøerne, at Lagtingets Selvslystreparti i den sen Natte-time, efter at Lagtingsamlingen var sluttet, har udstødt en af Partiets Lagtingsmænd, Hr. J. H. Poulsen, Skopen, der i sin Tid var med til at grundlægge Selvslystreparti. Anledningen er, efter hvad vi erfarer, at Hr. J. H. Poulsen har undladt at stemme paa Hr. J. Patursson, da Valget af Lagtingets Representant ved Altingets Tusindårsfest fandt Sted. Naar man ved, at Hr. Patursson ikke var blevet valgt, selv om Hr. J. H. Poulsen havde ofret sin Stemme paa ham, virker denne Udstødelse noget halvkomisk.

I „Tingakrossen“ offentliggør Lagtingets Selvslystreparti, at det var enstemmigt vedtaget at sætte J. H. Poulsen ud af Partiet. Naar man ved, at 4 af Partiets Lagtingsmænd ikke var til Stede ved omhandlede Lejlighed, og der ymtes om, at 2 Stemmesædler var blanke og Partiet summarum, Hr. J. H. Poulsen inklusiv, bestod af 11 Medlemmer, er det altsaa de 5, der har foretaget Udstødselen. Her er altsaa noget, der ikke passer, og Sandsynligheden taler for, at det er med Enstemmigheden, det er galt.

Husmodre.

Det er en Kendsgerning, at mange Husmodre har ønsket sig et lille Kursus i et andet, der kan have Interesse, særlig for en Husmoder. Men da det for Husmodre er noget knebent, særlig hvad Tid og Penge angaar, er der Grund til at henlede disse Opmærksomhed paa Bekendtgørelsen fra Husholdningsskolen, hvor der nu i Vinter afholdes 2 Kursus for Husmodre. Da der af Landbrugsministeriet er stillet et Beløb til Raadighed i denne Anledning, kan ubemidlede regne med en Understøttelse, der dækker Halvdelen af Udgifterne, kun maa Ansøgning indgives inden November.

Havnar býráð.

Býráðsfundur verður miðvikudagin komandi kl. 8. s. p.

Offentligt Afholdsmøde

afholdes Lørdag den 12. Oktober Kl. 9 i Sjøflekarkhúsinum.
Talere: Højskoleforstander Símun av Skarði og Frk. Anna Petersen fra København.

Fællesudvalget for færøske Afholdsorganisationer.

Afholdsmøde.

Som et Led i Anna Petersens Agitationsrejse her paa Øerne, afholdtes der i Lørdags og Søndags 2 Møder her i Skopen.

Det vakte almindelig Glæde, at Anna Petersen var kommen hertil, og hendes Møder har været godt besøgte. Hun har en mærkelig Evne til at anskueliggøre den Sag, hun arbejder for, nemlig Afholdssagen.

Resultatet af hendes Møder er derfor ogsaa overraskende, idet ca. 40 Mennesker har underskrevet at ville være med i Afholdsarbejdet og oprette en Løge af N. I. O. G. T. Stiftelsen finder Sted i næste Uge.

Skopen.

Et Sovjet-Tivoli.

En Korrespondent fra Moskva til „Prager Presse“ fortæller følgende om Aabningen af et Tivoli i Moskva:

Nær ved Indgangen staar et Bord, hvor Publikum kan faa Lov til at skyde.

Øverst ses Trotskis veikeende Ansigt. Skyder man paa ham og rammer ham, forandrer Ansigtet sig, og fra at være venligt bliver det hæslet. Næsten under en Baste af en Kone eller Kejser med Krone paa Hovedet. Man skyder, skyder og rammer — og under bragende Jubel fra Tilskuermasse falder Kronen ned paa Siden af Hovedet. Paa samme Sted kan man ogsaa faa Lov til at nedskyde en fløjdt-lag Flyvemaskine, og en „Kulak“ (Storbønder) kan man med det samme tage paa Kornet. For fem Kopek kan man faa Ret til at nedskyde en Brandstifter, der med en Benzinflaske i Haanden klatter op paa Taget af en af Sovjet-Statens Fabrikker.

Et og andet.

En Deputation af amerikanske Spejdere, der var paa Hjemrejse fra Jamaica i England, indfandt sig forleden i Elyseet i Paris for til Erindring om deres Ophold i Seineskoven at overrække Frankrigs Præsident en Bue og et Sæt Pile, saaledes som de sidste Indianere bruger dem.

Præsidenten var dog ikke selv til Stede, idet han for Tiden ferierer paa Stotet i Rambouillet; men paa hans Vegne takkede Chefen for hans Adjutantstab for Gaven uden dog at kunne give Tilsagn om, at Præsidenten vilde benytte den paa sine Jagtudflugter i Rambouilletsskove.

Hjemkomst fra Søndagsudflugten.

I Nyborg A.v. genoptrykkes følgende Mundheld efter en gammel Aargang:

I Faaborg drikker man Thepunch med Kandis.

I Assens gaar Gæssene barbenet. I Ebeltoft gaar alle Pigerne ind til Bens.

Grenaa er utæt. Slagelse: Nu er der igen druknet tre Køer i Slagelse Havn.

Midelfart: Der ryger alle Kakkellovne.

Bogensen: Sikken dejlig Grød, sagde Kvællingen fra Bogensen, hun spiste Fadet med.

Lolland: Lølliken er ærlig, han er for doven til at stjæle!

Hos Statshusmand Peder Mogensen i Sønder-Vinge var to Smaabørn forleden ved at lege. Den ene, en Dreng paa 4 Aar, skulde vise den et Aar yngre Pige, hvorledes man hals-hugger en Høne.

„Heuen“ var en Papirpose, som den lille Pige skulde holde over Huggeblokken, mens Drengen svingede Øksen.

Selvfolgelig gik det galt; Drengen huggede Pigen saa alvorligt i Haanden, at Musklerne paa de tre yderste Fingre blev hugget over.

Løgen, der tilkalddes, mente at alle tre Fingre, vilde blive lammet.

I det baskiske Museum i Bayonne kan man hver Dag mellem Kl. 4 og Kl. 5 gaa ind og drikke en Kop Chokolade i en Afdeling af Museet, hvor der er indrettet en Fiskerko. Chokoladen tilberedes efter Ønske paa fransk eller spansk Facon og koster isat, idet den almindelige Entre, 2 Frances, giver Ret til en Kop Chokolade, dersom man befinder sig i Museet paa den Tid at Eftermiddagen.

Det er en stor Chokoladefabrikant fra Biarritz der paa den Maade reklamerer med sine Varer.

Et utvetydigt Bevis for, at Ammoncer betaler sig, synes man at faa ved at erfare, at et amerikansk Banan kompani betaler 47500 Kr. pr. Gave for en Ammonce 24 x 81 cm i The Ladies Home Journal. For blot 5 tjene til Ammoncen, skal der sælges 300.000 Bananer ekstra.

Da Hr. P. forleden vilde forlade en Kafe i Aalborg, var hans Frakke der ikke; derimod var der en anden, som han ikke vilde kendes ved. Stor Alarm — stop Tyven!

Tjeneren, der er begavet med Opdagelse af, under sigte Frakken og fandt en Skrædders Mærke. Denne Skræddermester oplyste, at en saadan Frakke var solgt i 1924 til den og den. Men vedkommende havde blot ikke været i Kaféen, saa den var mystisk.

Hr. P., der havde mistet Frakken og troede den stjalet, var 3-4 Gange daglig i Telefonen, medens alt dette stod paa.

Saa ringede Tjeneren til ham, der havde købt Frakken i 1924, og fik der Svaret: Næ, er det Dem der har stjalet min Frakke?

— Hov, hov! sagde Tjeneren, nej, det er mig, der giver Dem den tilbage. Men hvor har De mistet den?

— Paa X's Vinstue.

Saa gik Turen til Hr. P. Rigtig, han havde været paa Vinstuen, og det var altsaa ham, der havde taget en forkert Frakke paa Vinstuen; derfor var han gaaet paa Kafe, har hængt Frakken der, og de han saa skulde gaa kunde han se, det ikke var hans.

En moderne Noahs Ark.

Den zoologiske Have i London blev forleden beriget med en betydelig Sending Rovdyr, der i et Særligt blev transporteret fra Cornwall.

Bure, og der medførte kun en Personvogn, bestemt til de ca. 30 Dumper og Dyrepassere, der ledsagede Dyrene. Af Hensyn til Dyrenes Forplejning, blev der gjort Ophold for hver 80 Kilometer, og det tog derfor 14 Timer at tilbagelægge den forholdsvis korte Strækning.

Rovdyrene var fordelt paa følgende Maade: Tre Waggoner til Bjørnene, en til Løverne, to til Ælgerne og Pumaerne, en til Kænguruerne og Hyænerne, en til Zebraerne, en til Leoparden, en til Tigrene, to til Elefanterne og endelig en til Fuglene.

Da Toget passerede om Dagen, havde Landbefolkningen i stort Antal taget Opsætning langs Banen og ved Stationerne for at betragte det elendommelige Syn, der paa en vis Maade kunde kaldes for et gratis Besøg i den zoologiske Have.

I en Annonce fra et Varehus i Tokio hedder det:

„Vær venlig og kom indenfor. Vore Ekspedienter er lige saa elskværdige som en Fader, der søger en Mand til sin Datter. Ja, selv Primærker, hvorpaa vi ikke tjener en Øre, sælger vi med samme elskværdige Smil. Kom derfor ind og overbevis Dem om, at De overalt møder os med samme Glæde, som vi hilser en Soistrale velkommen, naar den gennemstrømer Mølden efter lange Regnvejr-dage.“